

TVARUMO GAIRĖS IR PRINCIPAI LIETUVOS KINO CENTRO FINANSUOTŲ PROJEKTŲ IR VEIKLŲ VYKDYTOJAMS

Šiose gairėse vartojamos sąvokos:

Tvarumas (ang. Sustainability) – tai veiklos socialinė atsakomybė, darbuotojų gerovė, veiklos efektyvumas, ekologija, ekonominė ir pridėtinė veiklos vertė ir etiška veiklos praktika bei veiklos kokybės vadyba;

Aplinkos apsaugos tvarumas – tai gamtos ir gamtinių išteklių tausojimas ir atsakingas jų naudojimas;

Socialinis tvarumas - tai veiksmai, kuriais remiama projektų ir veiklų vykdytojų plėtra, derinant ją su veiklos aplinka ir darbuotojais. Socialinis tvarumas apima žmogaus teises, darbuotojų gerovę bei jų darbo sąlygas, darbuotojų asmeninį tobulėjimą ir bendrą sveikatą;

Ekonominis tvarumas – tai projektų ir veiklų vykdytojų požiūris ir (ar) strategija bei indėlis, plėtojant ekonominę gerovę visuomenėje;

Tvarumo principai – tai principai, susiję su projektų ir veiklų vykdytojų vizijos ir (ar) misijos, gamtos ir žmogiškųjų išteklių naudojimo, gamybos ir energetikos praktikos ir jų produktų bei atliekų tvarkymo keitimu, siekiant projektų ir veiklų vykdymo tvarumo.

PRIEMONĖS IR VEIKSMAI APLINKOS APSAUGOS TVARUMO UŽTIKRINIMUI

Naudojant projektų ir veiklų įgyvendinimui skirtas lėšas, siekti įsigyti prekes, paslaugas ar darbus, darančius kuo mažesnę poveikį aplinkai:

- darbams atlikti sunaudojama mažiau gamtos išteklių ir mažiau teršiama aplinka;
- paslaugai teikti ar darbams atlikti suvartojama mažiau energijos, naudojami atsinaujinantys, ekologiški energijos ištekliai;
- įsigyjamoms prekėms turi mažiau ar visai neturi pavojingų, toksinių ir aplinkos apsaugos požiūriu kenksmingų medžiagų;
- įsigyjamoms prekėms yra tvirtos, ilgaamžės, funkcionalios, neteršia aplinkos ir nepavojingos sveikatai;
- įsigyjamoms prekėms ar jų sudedamosios dalys tinkamos naudoti daug kartų;
- įsigyjamoms prekėms, virtusios atliekomis, yra tinkamos perdirbti;
- perkant maitinimo paslaugas, 30% maisto produktų atitinka ekologinės gamybos reikalavimus;
- naudojama technika ir įranga būtų aukščiausios rinkoje prieinamos energetinio efektyvumo klasės.

Rekomenduojama savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus atsižvelgiant į vadinamąjį „4R principą“:

- ❖ Mažinimas (angl. Reduce). Ar tikrai reikia to, kas numatoma pirkti, įsivertinant ar iš viso naudingiau („žaliau“) pirkti prekę ar paslaugą;
- ❖ Pakartotinis naudojimas (angl. Re-use). Taikyti sugražinimo tiekėjui sistemą/perpardavimą/perdavimą kitiems naudotojams;

- ❖ Perdirbimas (angl. Recycle). Pirkti prekes, pagamintas iš perdirbtų žaliavų arba pirkti perdirbtinas prekes;
- ❖ Atkūrimas (angl. Restore). Pirkimo dokumentuose ir sutartyje numatyti, kad atliekos turi būti naudojamos kitų produktų gamyboje arba perkami „atkurti“ produktai.

PRIEMONĖS IR VEIKSMAI SOCIALINIO TVARUMO UŽTIKRINIMUI

Rekomenduojama įgyvendinant Lietuvos kino centro finansuotus projektus ir veiklas vykdyti socialiai atsakingus pirkimus ir ūkinės-komercinės veiklas:

- ✓ skatinti užimtumo galimybes ir socialinę įtrauktį (pvz. socialinę atskirtį patiriančių asmenų įdarbinimas; užimtumo galimybių jauniems ir (ar) vyresnio amžiaus darbuotojams didinimas; socialinės atskirties mažinimas);
- ✓ skatinti saugios ir palankios darbo aplinkos kūrimą (pvz. deramos darbo aplinkos, kurioje darbuotojai jaustųsi saugiai ir patogiai, užtikrinimas; lyčių lygių galimybių ir nediskriminavimo kitais pagrindais principų užtikrinimas; darbuotojų įgūdžių tobulinimas ir (ar) kvalifikacijos kėlimas; psichologinio smurto, priekabiavimo lyties pagrindu ar diskriminavimo bet kokiais pagrindais darbo aplinkoje prevencija; pagalba asmenims, patyrusiems psichologinį smurtą, priekabiavimą ar diskriminavimą darbo aplinkoje; aktyvus problemų, susijusių su darbo aplinka, sprendimas);
- ✓ užtikrinti socialinių ir darbo teisės principų laikymąsi (pvz. informavimas ir konsultavimas; savalaikio ir sąžiningo darbo užmokesčio mokėjimas; atsiskaitymas laiku kitiems asmenims už suteiktas paslaugas, pristatytas prekes ar atliktus darbus);
- ✓ užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms ir etišką ūkinių-komercinių klausimų sprendimą (pvz. bet kokių žmogaus teisių pažeidimų netoleravimas, aktyvus išitraukimas į pažeidimų sprendimą; etiška, skaidri ir sąžininga veikla kasdienėje ūkinėje-komercinėje veikloje; vengimas bet kokių abejones keliančių priemonių palankiems sau sprendimams pasiekti; sąžiningos prekybos principų laikymasis);
- ✓ užtikrinti aukštos kokybės paslaugų sukūrimą ir teikimą (pvz. kokybinis bet kokios vykdomos veiklos ir siekiamo rezultato reikalavimas).

PRIEMONĖS IR VEIKSMAI EKONOMINIO TVARUMO UŽTIKRINIMUI

Ekonominį tvarumą, vykdant Lietuvos kino centro finansuotus projektus ir veiklas, siekti su:

- racionaliū bei tvariū lėšų naudojimū;
- požiūriū į suinteresuotų šaliū subalansuoto pelningumo siekiū ir indelį plėtojant ekonominę gerovę visuomenėje;
- požiūriū, kiek ir kaip gautū pelnū yra dalijamasi su visuomene, ar gautos pajamos ir pelnas pasiekti skaidriai ir etiškai;
- veiklos skaidrumo skatinimū, kova su korupcija ir kyšininkavimū vykdomoje veikloje bei teisės aktū laikymusi;
- inovacijū taikymū vykdomoje veikloje.

TVARUMO PRINCIPAI

Pirmas tvarumo principas. Remti ir gerbti tarptautinę žmogaus teisių apsaugą savo veiklos srityje, pagarbą žmogaus teisėms, lygybę ir įvairovę;

Antras tvarumo principas. Užtikrinti, kad LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai netoleruotų ir neprisidėtų prie žmogaus teisių pažeidimo bei įsipareigotų šių normų laikytis, įgyvendinant projektus ir veiklas, aktyviai kovotų su pažeidimais;

Trečias tvarumo principas. Remti asociacijų laisvę ir pripažinti teisę į veiksmingas bendro atstovavimo derybas. Pateikti konkrečią informaciją apie tai, kaip užtikrinamos darbo sąlygos ir darbuotojų teisių apsauga. Tai galima išreikšti per kolektyvinių derybų laisvės suteikimą darbuotojams, bendrų profesinių interesų atstovavimą, laisvės teikti pasiūlymus, išreikšti savo nuomonę, suteikimą;

Ketvirtas tvarumo principas. Netoleruoti bet kokios formos privalomo ar priverstinio darbo, taip pat darbo apraiškų, kuriomis netinkamai išnaudojamos pažeidžiamos visuomenės grupės (pvz. vaikai, senjorai, neįgalieji, kai jų dalyvavimu darbo procesuose tik formaliai pasinaudojama, tinkamai neatlyginama ar pan.) Tai turėtų būti išreikšta per teiginį, kad LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai užtikrina, jog neprisideda prie bet kokių formų ir apraiškų nesąžiningo, privalomo ar priverstinio darbo;

Penktas tvarumo principas. Panaikinti diskriminaciją, susijusią su įdarbinimu ir profesija. LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai turėtų viešai deklaruoti, kad jie netoleruoja bet kokios formos diskriminacijos įdarbinant, darbinėje ar profesinėje aplinkoje bei veikloje ir savo veiksmais aktyviai užtikrina šio principo laikymąsi;

Šeštas tvarumo principas. Būti socialiai aktyviais. Vykdyti prevencines programas ar prisidėti prie jų įgyvendinimo, užtikrinant aplinkos apsaugą, darbuotojų sveikatą ir saugą, kitų visuomenės interesų ar vertybių apsaugą;

Septintas tvarumo principas. Rūpintis aplinkosauga. LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai savo veikla turi siekti daryti kuo mažesnę neigiamą poveikį natūraliai aplinkai, gamtai, jos ištekliams;

Aštuntas tvarumo principas. Skatinti pažangą ir inovacijas. LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai siekia efektyvios ir šiuolaikinės vadybos, tvaraus reikiamų išteklių naudojimo, pažangių ir modernių technologijų taikymo, siekiant geriausių rezultatų optimaliais kaštais ir resursais pasiekti;

Devintas tvarumo principas. Užtikrinti veiklos skaidrumą. LKC finansuotų projektų ir veiklų vykdytojai savo veiklą grindžia skaidrumu, viešumu, komunikacija, atskaitomybe. Kuriama tiek vidinė, tiek išorinė aplinka, netolerantiška bet kokioms korupcijos formoms (tarp jų ir papirkinėjimui, kyšininkavimui ar neteisėtam poveikiui sprendimams priimti).